

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора педагогічних наук, професора

Бойченко Марини Анатоліївни

на дисертаційне дослідження **Тан Сай**

на тему «**Формування інтерпретаційної майстерності майбутніх викладачів вокалу у вимірах міжкультурного діалогу**»,

подане на здобуття наукового ступеня доктора філософії

в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

1. Актуальність теми дисертаційної роботи

У сучасних умовах європейської та світової інтеграції та зростаючої мультикультурності суспільства актуалізується потреба в налагодженні міжкультурного діалогу в усіх сферах суспільного життя, зокрема й мистецькій. Актуальність обраної Тан Сай теми дисертаційного дослідження «Формування інтерпретаційної майстерності майбутніх викладачів вокалу у вимірах міжкультурного діалогу» зумовлена, насамперед, необхідністю пошуку інноваційних підходів до формування інтерпретаційної майстерності майбутніх викладачів вокалу, оскільки володіння високим рівнем цієї майстерності дозволить майбутньому викладачу вокалу не лише досягти особистого успіху в майбутній професійній діяльності, а й стати рольовою моделлю для своїх учнів, таким чином спрямовуючи їх на шляху вдосконалення.

Дисертантка не випадково обирає цільовою категорією майбутніх викладачів вокалу, оскільки саме вокальне мистецтво має потужний потенціал для налагодження міжкультурного діалогу.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертація є складовою комплексної наукової теми «Теорія і методика підготовки майбутніх фахівців мистецького та мистецько-педагогічного профілю в контексті соціокультурної парадигми» кафедри музичного мистецтва і хореографії факультету музичної та хореографічної освіти Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Тему дисертаційного дослідження затверджено на засіданні вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського (протокол № 4 від 27.10.2022 р.).

3. Наукова новизна та практична значущість одержаних результатів

Дисертаційне дослідження Тан Сай, на наш погляд, відзначається беззаперечною науковою новизною і практичною значущістю. Зокрема, авторкою уперше: науково обґрунтовано методику формування інтерпретаційної майстерності майбутніх викладачів вокалу у вимірах діалогу культур на засадах звернення до концептуальних ідей полікультурно-діалогічного, особистісно-орієнтованого, компетентісно-творчого і герменевтичного наукових підходів, комплекс методичних принципів реалізації їх настановних положень: надання педагогічному спілкуванню фасилітативно-спонукального характеру; превалювання індивідуалізовано-діалогічних способів вирішення вокально-освітніх завдань; непрямого впливу на психологічний стан, пізнавальну й інтерпретаційно-творчу активність здобувачів; постановку інтерпретаційних завдань як проблемних, що не мають однозначного рішення й вимагають злиття фахової компетентності й мистецької інтуїції; системності й всебічності в розробленні інтерпретаційного концепту твору; принципу надання інтегративного спрямування процесам диференційованого, цілісного й герменевтичного аналізу вокального репертуару; взаємодоповнення логічного й інтуїтивного видів активності у інтерпретаційній – виконавській і педагогічній діяльності; в обґрунтованому комплексі педагогічних умов формування інтерпретаційної майстерності майбутніх викладачів вокалу у вимірах діалогу культур, якими визначено: забезпечення діалогічно-творчого освітнього середовища; впровадження засад міждисциплінарної координації в їх спрямуванні на оволодіння технологіями виконавської й педагогічної інтерпретації творів; системне застосування інтерактивних педагогічних та інформаційно-комунікативних технологій; у визначенні форм реалізації міжкультурного діалогу на цивілізаційно-соціокультурному, мистецько-стильовому, особистісно-ментальному рівнях і вияву їх специфіки його прояву в процесі вокально-освітньої діяльності, в представленій компонентній структурі досліджуваного феномену в єдності особистісно-мотиваційного, фахово-гностичного, аналітико-герменевтичного, виконавсько-комунікативного, методико-практичного компонентів; у розробленні моделі методики формування інтерпретаційної майстерності майбутніх викладачів вокалу у виконавському й педагогічному векторах впровадження міжкультурного діалогу.

Уточнено сутність поняття «інтерпретаційний концепт». Подальшого розвитку набула методика формування в майбутніх викладачів вокалу інтерпретаційно-педагогічної майстерності.

Практичне значення результатів дослідження полягає в упровадженні розробленої методики формування в майбутніх викладачів вокалу інтерпретаційної майстерності в освітньому процесі закладів мистецької освіти

різного рівня, представлених у дослідженні діагностичному інструментарію вияву рівнів сформованості означеного феномену й характеристикі якісно-рівневих відмінностей їх прояву. Авторська методика може використовуватися в системі підвищення кваліфікації викладачів вокалу, а також у процесі їхнього професійного самовдосконалення.

4. Повнота викладу матеріалу дисертації в публікаціях

Основні теоретичні положення та отримані результати дослідження висвітлено у 8 публікаціях авторки, серед яких 4 статті, надрукованих у наукових фахових виданнях України (з яких 2 одноосібні) та 4 праці апробаційного характеру (з яких 2 одноосібні).

Спрямованість міжнародних наукових конференцій, під час яких відбулась апробація дисертаційного дослідження, характер статей здобувачки, у яких відображено основні наукові результати дослідження, повною мірою розкривають дослідницьку проблему. Таким чином, можемо стверджувати, що матеріали дослідження пройшли належну апробацію.

5. Ступінь обґрунтованості наукових положень

Ознайомлення з текстом дисертації Тан Сай дає підстави констатувати наявність логічної побудови й послідовності у висвітленні ходу дослідження та його результатів. Здійснено глибокий аналіз понять за темою дисертації. На основі наукового пошуку обґрунтовано й виважено концептуальні положення дослідження, висвітлено особливості імплементації авторської методики формування інтерпретаційної майстерності майбутніх викладачів вокалу у вимірах міжкультурного діалогу, що підтверджують достовірність наукових положень, результатів та висновків дисертації.

Дисертація має чітку структуру. У вступі коректно й обґрунтовано визначено актуальність теми та науковий апарат дослідження. Відповідно до поставленої мети, що полягає в теоретичному обґрунтуванні, розробці та експериментальній перевірці методики формування в майбутніх викладачів вокалу інтерпретаційної майстерності у вимірах міжкультурного діалогу, окреслено п'ять завдань, розв'язання яких стало можливим завдяки використанню доцільно обраного комплексу теоретичних та емпіричних методів. Окреслено методологічну та теоретичну основу дослідження; схарактеризовано наукову новизну і практичне значення отриманих результатів; відображено відомості про апробацію, особистий внесок здобувачки у праці, опубліковані в співавторстві, структуру та обсяг дисертації.

У першому розділі «Теоретичні основи формування інтерпретаційної майстерності майбутніх викладачів вокалу» висвітлено результати розв'язання перших двох завдань дисертації. Зокрема, задля обґрунтування ключового поняття дослідження «інтерпретаційна майстерність майбутніх викладачів

вокалу», авторка детально розглядає поняття «інтерпретація» та «виконавська інтерпретація», трактуючи останню як «інтелектуально-творчу діяльність, спрямовану на розкриття виразово-сміслових можливостей музичного твору, розроблення його інтерпретаційного концепту та його утілення набутими фонаційно-технічними й виразно-художніми навичками і вміннями» (С. 43-44). Авторка переконливо доводить, що «специфіка інтерпретаційної майстерності викладача вокалу полягає в поєднанні виконавського і педагогічного вимірів трактування сенсу творів, оволодіння якими потребує усвідомлення світоставлення, панівних естетичних орієнтацій, мистецьких інтересів суспільства в кожен історико-культурний період» (С. 45).

Заслуговує на увагу здійснена авторкою детальна характеристика структури інтерпретаційної компетентності майбутніх викладачів вокалу як багатоаспектного п'ятикомпонентного конструкту, що містить особистісно-мотиваційний, фахово-гностичний, аналітико-герменевтичний, виконавсько-артистичний, комунікативно-методичний компоненти (п. 1.2).

Цілком переконливо дисертанткою визначено сутність інтерпретаційної майстерності майбутніх викладачів вокалу, під якою розуміється їх здатність ефективно й індивідуалізовано спрямовувати набуті виконавсько-інтерпретаційні вміння й психолого-педагогічні знання на виховання в них потреби й здатності до оволодіння вмінням розробляти власну версію інтерпретаційної концепції вокальних творів і втілювати її в процесі сценічного виконання.

Другий розділ дисертації «Науково-методичні засади формування інтерпретаційної майстерності майбутніх викладачів вокалу у вимірах міжкультурного діалогу» присвячено обґрунтуванню методики формування в майбутніх викладачів вокалу інтерпретаційної майстерності на засадах інтенсифікації різноманітних форм міжкультурного діалогу. У цьому контексті заслуговують на схвалення вдало обрані дисертанткою наукові підходи: полікультурно-діалогічний, особистісно-орієнтований, компетентнісно-творчий, герменевтичний. Варто наголосити на ґрунтовності обраних здобувачкою наукових принципів, а саме: надання педагогічному спілкуванню фасилітативно-спонукального характеру; превалювання індивідуалізовано-діалогічних способів вирішення вокально-освітніх завдань; непрямого впливу на психологічний стан, пізнавальну й інтерпретаційно-творчу активність здобувачів; постановку інтерпретаційних завдань як проблемних, що не мають однозначного рішення й вимагають злиття фахової компетентності й мистецької інтуїції; системності й всебічності в розробленні інтерпретаційного концепту твору; інтегративного спрямування результатів диференційованого, цілісного й герменевтичного аналізу вокального репертуару; взаємодоповнення логічного й

інтуїтивного у виконавській і педагогічній інтерпретації вокальних творів (п. 2.1).

Наукову цінність становить розроблене й обґрунтоване авторкою дисертації методичне забезпечення, зокрема педагогічні умови формування інтерпретаційної майстерності в майбутніх викладачів вокалу у вимірах міжкультурного діалогу: забезпечення діалогічно-творчого освітнього середовища; упровадження технології міждисциплінарної координації у процес формування вокально-педагогічної інтерпретаційної майстерності; системне застосування інтерактивних педагогічних та інформаційно-комунікативних технологій.

Значну наукову цінність становить експериментальна перевірка методики формування інтерпретаційної майстерності майбутніх викладачів вокалу, передбачена необхідністю реалізації п'ятого завдання дисертаційного дослідження.

Задля оцінювання компонентів сформованості інтерпретаційної майстерності майбутніх викладів вокалу Тан Сай розробляє критерії (критерій мотиваційно-особистісного компоненту – мобілізаційно-ціннісний; фахово-гностичного компоненту – мистецько-когнітивний; аналітико-герменевтичного компоненту – інтерпретаційно-вербальний; творчо-проектувального компоненту – компараційна відповідність; виконавсько-комунікативного компоненту – інтерпретаційно-виконавський; методико-практичного компоненту – досвідно-фаховий), визначає відповідні показники та рівні (інтерпретаційно-індивідуалізований, інтерпретаційно-самостійний, інтерпретаційно-пошуковий, індіферентно-фрагментарний).

Необхідно відмітити чітко організовану експериментальну роботу в межах формувального експерименту, що послідовно здійснювалася впродовж організаційно-спонукального, аналітико-конструктивного і результативно-творчого етапів. Доведення статистичної розбіжності за всіма критеріями наприкінці формувального експерименту засвідчило ефективність запропонованої методики формування інтерпретаційної майстерності майбутніх викладачів вокалу у вимірах міжкультурного діалогу. Отримані здобувачкою результати свідчать про доцільність її впровадження в практику підготовки майбутніх викладачів вокалу.

Загальні висновки висвітлюють результати, поставлених Тан Сай завдань. Зміст дисертації вдало доповнюють додатки.

6. Оцінка змісту та оформлення дисертації

Дисертаційна робота відповідає чинним вимогам щодо змісту та оформлення, відзначається зрозумілим та доступним для сприйняття стилем викладу наукових положень, матеріалів та висновків.

Ознайомлення з текстом дисертації Тан Сай дає підстави стверджувати, що представлена наукова робота є цілісною, самостійною, завершеною працею, що пройшла належну апробацію та відповідає чинним вимогам.

7. Дискусійні положення та зауваження до дисертації

У цілому позитивно оцінюючи результати представленої Тан Сай дисертаційної роботи, необхідно окреслити певні дискусійні положення щодо змісту роботи, а також висловити окремі побажання:

1. У п. 1.1 авторка розглядає сутність поняття «міжкультурний діалог», однак, характеризуючи комунікативні форми набуття вокально-інтерпретаційної майстерності майбутніми викладачами вокалу (С. 48-49), дисертантка залишає поза увагою саме аспект міжкультурності. На наш погляд, конкретизація специфічних проявів міжкультурної взаємодії в представлених комунікативних формах дозволила би сформулювати більш чітке уявлення про досліджуваний феномен.

2. У назві п. 2.2 йдеться про педагогічні умови та методи формування інтерпретаційної майстерності майбутніх викладачів вокалу у вимірах міжкультурного діалогу, проте в підрозділі не конкретизовано, які ж саме методи використовувалися у процесі експериментальної роботи для формування досліджуваного феномену.

3. Вважаємо, що в п. 3.1 дисертації варто було би конкретизувати, яким чином здійснювався розподіл здобувачів вищої освіти в межах експериментальної та контрольної груп.

4. У списку використаних джерел відсутні праці іноземних науковців, зазначені в тексті роботи (напр. Hutt, 2011; Sharp & Sirak, 2017; Lendel, 2010; Jones & Banks, 2015; Wilson & Martin, 2007).

8. Загальний висновок

Ураховуючи актуальність дослідженої проблеми, наукову новизну положень дисертаційної роботи, обґрунтованість, достовірність, теоретичну та практичну значущість отриманих результатів, вважаємо, що дисертація Тан Сай на тему «Формування інтерпретаційної майстерності майбутніх викладачів вокалу у вимірах міжкультурного діалогу» має завершений, цілісний, авторський характер і відповідає чинним вимогам пп. 6, 7, 8, 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої

ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами), а її авторка, Тан Сай, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор
завідувач кафедри педагогіки
Сумського державного педагогічного
університету імені А.С.Макаренка

Марина БОЙЧЕНКО

Підпис М. Бойченко засвідчую
Ректор

Юрій ЛЯННОЙ

14.03.2025 р.